

N:o 45.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen om ändring af § 4 i nådiga förordningen angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 2 december 1892; gifven Stockholms slott den 19 februari 1897.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att besluta, att § 4 i nådiga förordningen angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 2 december 1892 skall erhålla följande förändrade lydelse:

Utländing eller i utlandet bosatt svensk undersåte, som icke för det år, hvarför uppbörd af bevillning till svenska staten senast egt rum, erlagt bevillning för inkomst af kapital eller arbete, skall, då han reser omkring i landet och för egen eller, såsom utskickad, för annans räkning till inledande af handel, med eller utan varuprof, bjuder ut eller slutar handel om utländska varor att framdeles från utlandet levereras, vid ankomsten till riket till närmaste kronuppbördsman i stad aflemna skriftlig uppgift, huru länge han ämnar här qvarstanna, samt dervid för rättigheten att idka dylik handel förskottsvis för hvarje tidrymd af trettio på hvarandra följande dagar, räknade från och med den dag afgiften erlägges, ehvad han vill under hela denna tidrymd eller blott en del deraf begagna sig af rättigheten, erlägga ett hundra kronor, hvilken afgift skall, antingen för längre tid på en gång eller för minst trettio dagar i sänder, inbetalas till kronans uppbördsman i stad inom det län, der han vid betalningstiden sig uppehåller; skolandet qvittenset å den erlagda afgiften, hvilket uttryckligen bör angifva sista dagen i den tidrymd, för hvilken afgift blifvit erlagd, vara meddeladt

å tryckta blanketter, som, efter vederbörliga requisitioner, böra af statskontoret Kongl. Maj:ts befallningshafvande tillsändas, för att kronans uppbördsmän i städerna tillhandahållas, och hvilka blanketter, som skola lyda å ett hundra kronor hvardera, böra innehålla erinran om behörigt iakttagande af hvad gällande författningar i afseende å dylik handel stadga.

Den utländing eller med utländing, enligt hvad här ofvan är sagdt, likstälde svenske undersåte, som utbjuder eller slutar handel om utländska varor, skall, innan handel å någon ort inledes, i stad inför borgmästare, stadsfiskal eller poliskommissarie eller ock å polisvaktkontor samt å landet inför vederbörande kronofogde eller länsman eller ordföranden i socknens kommunalnämnd styrka, att han behörigen erlagt den stadgade afgiften, och skall bevis om sådan anmälan på begäran meddelas; åliggande det handlanden eller handelsexpediten att på anfordran uppvisa qvittens å erlagd afgift. Beträdes någon, som antingen ej erlagt afgiften eller ock underlåtit att hos vederbörande myndighet, på sätt ofvan blifvit föreskrifvet, förete bevis om afgiftens erläggande, med att idka dylik handel, böte från och med ett hundra till och med fem hundra kronor, och vare han derjemte i förstnämnda fall skyldig utgifva afgift för den tid, hvarunder den oloffliga handeln utöfvats. Förbrytelser häremot upptagas af poliskammare, der sådan finnes, och eljest af allmän domstol; och fördelas de ådömda böterna lika mellan åklagaren och den kommun, hvarest förbrytelsen blifvit begången.

Redovisning för de, enligt hvad här ofvan är föreskrifvet, från statskontoret Kongl. Maj:ts befallningshafvande tillsända qvittensblanketter, hvilka, intill dess de till uppbördsmännen utlemnas, skola förvaras för länen i landträneriet och för Stockholms stad i öfverståthållareembetets afdelning för uppbörsärenden, skall af Kongl. Maj:ts befallningshafvande till statskontoret afgifvas inom januari månads utgång det följande året; skolande af uppbördsmän för de af honom från Kongl. Maj:ts befallningshafvande mottagna qvittensblanketter redovisning, bestyrkt å landet af häradsskrifvaren, i Stockholms stad af kamereraren i öfverståthållareembetets afdelning för uppbörsärenden och i öfriga städer af magistratens ordförande, inom den 15 i samma januari månad afgifvas till Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som har att densamma insända till statskontoret, hvarifrån redovisningen aflemnas till kammarrätten för att tjena till ledning vid räkenskapernas granskning.

Hvad här ofvan i denna § är stadgadt rörande särskild bevillningsafgift af utländing, som utbjuder och försäljer utländska varor, gäller icke för norrman, som idkar handel med norska produkter.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

Claës Wersäll.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 februari
1897.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve DOUGLAS,
Statsråden: friherre ÅKERHJELM,
 WIKBLAD,
 friherre RAPPE,
 CHRISTERSON,
 WERSÄLL,
 ANNERSTEDT,
 VON KRUSENSTJERNA.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wersäll anförde i underdånighet:

I en till finansdepartementet öfverlemnad promemoria har herr ministern för utrikes ärendena meddelat, att upprepade gånger från härvarande främmande beskickningars sida äfvensom i utlandets press klagats öfver de i Sverige gällande bestämmelser angående främmande handelsresandes behandling, hvilka klagomål gält, bland annat, sättet för beräkning af den yrkesafgift, främmande handelsresande hafva att erlägga. Med anledning häraf har herr ministern ifrågasatt ändring af de i § 4 af nådiga förordningen angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 2 december 1892 förekommande bestämmelser, som

röra dels tiden, för hvilken utländsk och med utlänning likställd svensk handelsresandes bevillningsavgift skall beräknas, dels sättet för styrkande, att samma avgift blifvit behörigen erlagd.

Mot den i §:ns första stycke gifna bestämmelse om bevillningsavgiftens beräkning efter kalendermånad har herr ministern för utrikes ärendena anmärkt, att genom densamma utländsk eller med utlänning likställd svensk handelsresande, som reser i Sverige till exempel från den 15 september till den 15 oktober, har att betala 200 kronor, men att sådan handelsresande för tiden från den 1 till den 30 september endast har att erlägga hälften af nämnda belopp, samt att den af detta förhållande orsakade nödvändigheten för handelsresanden att inrätta sin resa efter kalendermånad kännas såsom ett hinder.

Bestämmelsen i §:ns andra stycke att ifrågavarande slags handelsresande, innan handel å någon ort inledes, för vederbörande polismyndighet derstädes skall styrka, att han behörigen erlagt den stadgade avgiften, har gifvit herr ministern anledning till den anmärkning, att härigenom nödgas, då borgmästarens embetstimme vid handelsresandens ankomst till viss ort redan är slut, handelsresanden att invänta nästa dag för att kunna börja sina affärer, men att han, om handel genast efter ankomsten finge inledas, skulle med nutidens snabba kommunikationer kunna hinna att avsluta sin verksamhet på en dag i samma stad eller utsträcka den till flera städer på samma dag.

Genom ändring af bestämmelserna i anmärkta afseenden har herr ministern ansett, att stor lättnad skulle beredas åt ifrågavarande handelsresande med hänsyn till deras personliga bekvämlighet, utan att fara vore för handen, att utländsk varuomsättning i riket skulle komma att direkt ökas; i följd hvaraf herr ministern hemställt, att det måtte tillses, huruvida någon åtgärd må kunna vidtagas för vinnande af antydda ändamålet.

På grund af nådig remiss hafva statskontoret och kammarrätten, efter inhemtande af yttranden från öfverståthållareembetet och Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i rikets samtliga län, i anledning af herr ministrernas för utrikes ärendena berörda framställning afgifvit underdånigt utlåtande.

Af öfverståthållareembetets och Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes omförmälda yttranden inhemtas, att de flesta af dessa myndigheter erkänt befogenheten af anmärkningen rörande ifrågavarande bevillningsavgifts beräkning efter kalendermånad och biträdt åsigt, att denna tidsbestämmelse borde utbytas mot en annan. Eders Kongl.

Maj:ts befallningshafvande i Kronobergs, Gotlands och Vermlands län hafva likväl ansett, att en sådan förändring borde sättas i sammanhang med höjning af bevillningsafgiften, hvars nuvarande belopp, enligt deras åsigt, vore för lågt. Endast två af myndigheterna, nemligen öfverståthållareembetet och Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län, hafva icke tillstyrkt förändringen, men på olika skäl. Öfverståthållareembetets skäl äro, att förändringen antagligen skulle medföra en ej ringa minskning i statsinkomst och i betydlig grad försvåra den erforderliga kontrollen, åtminstone i hufvudstaden, der under år 1894 handelsresandes hos polismyndigheten uppvisade qvittenser uppgått till 1,779. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län grundar deremot sin hemställan, att herr ministerns för utrikes ärendena framställning i berörda afseende icke måtte till någon åtgärd föranleda, på den omständigheten att hvarje lättnad, som bereddades utländske handelsresande, skulle syfta till ökande af den utländska varuomsättningen, hvars tillväxt i landet ej vore önskvärd.

Statskontoret och kammarrätten hafva i sitt afgifna underdåniga utlåtande anfört, hurusom embetsverken hölle före, att de nyss angifna skälen icke vore af den afsevärda beskaffenhet, att de borde lägga hinder i vägen för afhjelpande af det missförhållande, hvartill tidsbestämmelsen af kalendermånad onekligen varit anledning. Enligt denna bestämmelse, hvars tillkomst icke härledde sig från längre tid tillbaka än år 1889, skulle utlänning och dermed likställd svensk handelsresande för rättighet att här i riket idka handel »förskottsvis för hvarje kalendermånad, ehvad han vill under hela månaden eller blott en del deraf begagna sig af rättigheten, erlægga ett hundra kronor, hvilken afgift skall antingen för längre tid på en gång eller för minst en månad i sänder inbetalas till kronans uppbördsman i stad inom det län, der han vid betalningstiden sig uppehåller». Det anmärkta missförhållandet hade synts embetsverken lämpligen kunna förekommas, utan att någon olägenhet tillskyndades statsverket, om bevillningsafgiften finge utgå för hvarje tidrymd af 30 på hvarandra följande dagar, räknade från och med den dag, afgiften erlades, och derjemte stadgades, att afgiften, hvilken skulle inbetalas antingen för längre tid på en gång eller för minst 30 dagar i sänder, skulle, i likhet med hvad nu egde rum, erläggas, ehvad handelsresanden ville under hel tidrymd af 30 på hvarandra följande dagar eller blott för en del af denna tidrymd begagna sig af rättigheten att idka handel. En förändring i denna rigtning af första stycket i förevarande § 4 hafva embetsverken ansett sig böra förorda.

Beträffande den enligt andra stycket handelsresande åliggande skyldighet att, innan handel å någon ort inledes, för vederbörande polismyndighet derstädes styrka, att han behörigen erlagt den stadgade afgiften, har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesterbottens län ansett det icke vara nödvändigt, att denna skyldighet inträdde före verksamhetens början, utan att den lämpligen kunde af handelsresanden fullgöras inom viss kort tid, till exempel 24 timmar derefter. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Blekinge län har förmenat, att med hänsyn till det stränga ansvar, som drabbade handelsresande, hvilken undandroge sig att erlægga den stadgade afgiften, och med afseende å den omständigheten att utbudandet af hans varor svårigen kunde hållas hemligt föreskriften, att bevis om afgiftens erläggande skulle företes hos polismyndighet, utan olägenhet kunde utbytas mot en bestämmelse, att afgiftsqvittenset skulle på anfordran genast uppvisas. Flertalet af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande hafva deremot yttrat den åsigt, att ett oeftergifligt vilkor för utöfvande af den nödiga kontrollen öfver afgiftens erläggande vore, att ifrågavarande bestämmelse bibehölles. I allmänhet hafva de ock såsom sin åsigt uttalat, att det i lagrummet begagnade uttrycket »vederbörande polismyndighet» icke finge tolkas så, som skett i ofvanberörda promemoria, att nemligen dermed endast skulle förstås städernas borgmästare, hvarjemte de upplyst, att flerstädes i verkligheten så tillgått, att afgiftsqvittenser fått företes icke allenast inför högre polismyndighet, utan jemväl hos stadsfiskal och poliskommissarie samt å polisvaktkontor. Åtskilliga länsstyrelser hafva emellertid ansett lämpligt, att ett förtydligande af uttrycket »vederbörande polismyndighet» åstadkommes genom förändring af hithörande lagstadgande. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län åter har uttalat såsom sin åsigt, att ett slikt förtydligande, derest det ansåges nödigt, kunde ske genom åtgärd af vederbörande administration.

Af de upplysningar, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande lemnat, har det syns statskontoret och kammarrätten framgå, att i högst sällsynta fall någon olägenhet i stad lärer ifrågakommit för handelsresande af förevarande bestämmelse. Till följd häraf och då svensk undersåte jemlikt 18 § i förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 icke finge vid stadgadt ansvar, utan föregången anmälan hos offentlig myndighet, idka försäljning, hvarom i 9 § 1, 2 och 3 mom. af samma förordning förmäldes, hafva embetsverken, lika med de fleste af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, ansett styrkande af erlagd bevillningsafgift, innan handel å någon ort inledes,

cke böra handelsresande eftergifvas; och hafva derföre embetsverken hemställt, att hvad herr ministern för utrikes ärendena i denna del anfört icke måtte föranleda någon Eders Kongl. Maj:ts åtgärd.

Att bestämmelsen om bevillningsafgiftens beräkande efter kalendermånad i vissa fall kan leda till obilligheter, är uppenbart. Det har ock endast varit för att underlätta kontrollen s åkattens upp-
börd, som sagda tidsbestämning meddelats. Om det äfven må vara sannt, att kontrollen genom detta beräkningssätt i någon mån underlättas, synes man likväl vara berättigad att draga i tvifvelsmål ändamålsenligheten af en kontrollbestämmelse, hvilken måste leda till sådana ojämnheter i beskattningen som den förevarande. Då, enligt hvad statskontoret och kammarrätten samt ett öfvervägande flertal af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande vitsordat, en tillfredsställande kontroll kan beredas, äfven om bevillningsafgiften får erläggas för en tidrymd af trettio på hvarandra följande dagar, tvekar jag icke att förorda en ändring i sådant syfte af första stycket i § 4 af gällande förordning angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter, helst den erforderliga kontrollen synes mig kunna underlättas genom meddelande af föreskrift, att qvittenset å den erlagda afgiften uttryckligen bör angifva sista dagen i den tidrymd, för hvilken afgift blifvit erlagd.

Hvad angår den enligt andra stycket i § 4 handelsresande åliggande skyldighet att, innan handel å någon ort inledes, styrka, att stadgad bevillningsafgift blifvit erlagd, delar jag den af de hörda embetsverken uttalade åsigt, att denna skyldighet icke bör eftergifvas. Deremot synes mig föreskriften, att sådant styrkande skall ske hos vederbörande polismyndighet, lämpligen böra, hvad stad angår, förtydligas sålunda, att afgiftsqvittens må förete hos borgmästare, stadsfiskal eller poliskommissarie eller ock å polisvaktkontor. Hvad landet angår, är kronofogde eller länsman vederbörande polismyndighet, men då afståndet till dennes bostad ofta kan vara ganska betydligt och dessutom lätteligen kan inträffa, att kronofogde eller länsman vid handelsresandens besök är i tjensteärenden eller af annan anledning bortrest, är onekligt, att i sådant fall för handelsresanden kan uppstå sådant hinder, som, enligt hvad i herr ministrernas för utrikes ärendena ofvan omförmälda promemoria omnämnes, blifvit öfverklagadt. Af sådan orsak torde rättighet böra medgifvas handelsresande att förete afgiftsqvittenset, utom hos kronofogden eller länsmannen, jemväl hos ordföranden i socknens kommunalnämnd. Tillika torde uttrycklig föreskrift

böra meddelas om skyldighet för handelsresande att på anfordran uppvisa qvittens å erlagd afgift.

Statskontoret och kammarrätten hafva i sitt förut omförmälda utlåtande jemväl yttrat sig öfver vissa af landskamereraren H. Cavalli och landskamereraren A. Holmquist i ett af dem den 27 januari 1893 afgifvet förslag till ändringar i andra delar af förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter föreslagna ändringar i tredje och fjerde styckena af ifrågavarande § 4, hvilka stycken innehålla bestämmelser om redovisning för ej mindre bevillningsavgifterna af handelsresande än äfven de för redovisning af samma avgifter afsedda qvittensblanketter. De ändringar, nyssnämnda förslag innehåller, hafva ansetts nödiga dels med afseende derå att, hvad Stockholms stad anginge, hvarken bevillningsavgifterna kunde levereras i länets ränteri eller qvittensblanketterna i landtränteriet förvaras, såsom i dessa stycken föreskrefves, dels med hänsyn dertill att bevillningsavgifts leverering under viss titel skulle strida mot föreskriften i 8 mom. af statskontorets kungörelse den 14 oktober 1884, dels slutligen af anledning att länsstyrelserna icke, såsom i tredje stycket förutsattes, vore i tillfälle att styrka rättigheten af uppbördsmännens redovisning, utan att inventering af qvittensblanketterna vid årsskiftena hos dem verkställes, hvilket ej vore föreskrifvet eller syntes böra ifrågasättas. Efter det förbemälde komiterades förslag afgifvits, hafva emellertid uppbördsförfattningarna undergått vissa förändringar, i följd hvaraf statskontoret och kammarrätten hemställt, att de i tredje och fjerde styckena af § 4 uti ifrågavarande förordning meddelade föreskrifter måtte erhålla viss från komiterades förslag afvikande lydelse.

Embetsverkens hemställan i nyssberörda afseende gifver icke anledning till någon erinran från min sida.

På grund häraf och med afseende å hvad förut anförts hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att besluta, att § 4 i nådiga förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 2 december 1892 skall erhålla följande förändrade lydelse:

Utländing eller i utlandet bosatt svensk undersåte, som icke för det år, hvarför uppbörd af bevillning till svenska staten senast egt rum, erlagt bevillning för inkomst af kapital eller arbete, skall, då han reser omkring i landet och för egen eller, såsom utskickad, för annans räkning till inledande af handel, med eller utan varuprof, bjuder ut eller slutar handel om utländska varor att framdeles från utlandet

levereras, vid ankomsten till riket till närmaste kronouppbördsman i stad aflemna skriftlig uppgift, huru länge han ämnar här qvarstanna, samt dervid för rättigheten att idka dylik handel förskottsvis för hvarje tidrymd af trettio på hvarandra följande dagar, räknade från och med den dag afgiften erlägges, ehvad han vill under hela denna tidrymd eller blott en del deraf begagna sig af rättigheten, erlägga ett hundra kronor, hvilken afgift skall, antingen för längre tid på en gång eller för minst trettio dagar i sänder, inbetalas till kronans uppbördsman i stad inom det län, der han vid betalningstiden sig uppehåller; skolande qvittenset å den erlagda afgiften, hvilket uttryckligen bör angifva sista dagen i den tidrymd, för hvilken afgift blifvit erlagd, vara meddeladt å tryckta blanketter, som, efter vederbörliga requisitioner, böra af statskontoret Kongl. Maj:ts befallningshafvande tillsändas, för att kronans uppbördsmän i städerna tillhandahållas, och hvilka blanketter, som skola lyda å ett hundra kronor hvardera, böra innehålla erinran om behörigt iakttagande af hvad gällande författningar i afseende å dylik handel stadga.

Den utländing eller med utländing, enligt hvad här ofvan är sagdt, likstälde svenske undersåte, som utbjuder eller slutar handel om utländska varor, skall, innan handel å någon ort inledes, i stad inför borgmästare, stadsfiskal eller poliskommissarie eller ock å polisvaktkontor samt å landet inför vederbörande kronofogde eller länsman eller ordföranden i socknens kommunalnämnd styrka, att han behörigen erlagt den stadgade afgiften, och skall bevis om sådan anmälan på begäran meddelas; åliggande det handlanden eller handelsexpediten att på anfordran uppvisa qvittens å erlagd afgift. Beträdes någon, som antingen ej erlagt afgiften eller ock underlåtit att hos vederbörande myndighet, på sätt ofvan blifvit föreskrifvet, förete bevis om afgiftens erläggande, med att idka dylik handel, böte från och med ett hundra till och med fem hundra kronor, och vare han derjemte i förstnämnda fall skyldig utgifva afgift för den tid, hvarunder den olofliga handeln utöfvats. Förbrytelser häremot upptagas af poliskammare, der sådan finnes, och eljest af allmän domstol; och fördelas de ådömda böterna lika mellan åklagaren och den kommun, hvarest förbrytelsen blifvit begången.

Redovisning för de, enligt hvad här ofvan är föreskrifvet, från statskontoret Kongl. Maj:ts befallningshafvande tillsända qvittensblanketter, hvilka, intill dess de till uppbördsmännen utlemnas, skola förvaras för länen i landtränteriet och för Stockholms stad i öfverståthållareembetets afdelning för uppbördsärenden, skall af Kongl. Maj:ts befallningshafvande

till statskontoret afgifvas inom januari månads utgång det följande året; skolande af uppbördsman för de af honom från Kongl. Maj:ts befallningshafvande mottagna qvittensblanketter redovisning, bestyrkt å landet af häradsskrifvaren, i Stockholms stad af kamereraren i öfverståthållareembetets afdelning för uppbördsärenden och i öfriga städer af magistratens ordförande, inom den 15 i samma januari månad afgifvas till Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som har att densamma insända till statskontoret, hvarifrån redovisningen aflemnas till kammarrätten för att tjena till ledning vid räkenskapernas granskning.

Hvad här ofvan i denna § är stadgadt rörande särskild bevillningsavgift af utländing, som utbjuder och försäljer utländska varor, gäller icke för norrman, som idkar handel med norska produkter.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, deruti statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflätas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
Fr. N:son Ihrfelt.